

Antalné Szabó Ágnes

A Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport hat éve a pedagógusképzés és az anyanyelvi nevelés szolgálatában

Bevezető gondolatok

2008 novemberében ünnepi megalakulásának hatodik évfordulóját a Magyar Nyelvtudományi Társaság keretében működő Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport. A kutatócsoportnak megalakulása óta az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara ad otthont.

Hisszük, hogy az anyanyelvi kompetencia fejlesztése minden iskolafokon, szaktól függetlenül minden pedagógus feladata. „Az anyanyelvi kommunikáció minden további tanulási folyamat alapja. Tények, gondolatok és érzések érthető és nyelviileg helyes formában történő szóbeli és írásbeli kifejezését jelenti a társadalmi összefüggések teljes skáláján, a munkában és a magánéletben egyaránt. Ide tartozik a hallás utáni értés, a beszéd, az olvasás és az írás képessége” (Óhidy 2006). Kutatócsoportunk tevékenysége szándékunk és törekvésünk szerint a magyar nyelven tanító pedagógusok munkájának a szakmai támogatását, a pedagógusképzés, az anyanyelvi nevelés megújulását szolgálja.

A kutatócsoport tagjai

A kutatócsoport tagjai az anyanyelvi nevelés és az anyanyelv-pedagógiai képzés iránt elkötelezett szakemberek, akik egyrészt a magyarországi tanító- és tanárképző intézményekben tanítanak anyanyelv-pedagógiát, másrészt az iskolai gyakorlati képzésben vesznek részt. A kutatócsoport vezetői: Keszler Borbála egyetemi tanár és Antalné Szabó Ágnes egyetemi docens. A kutatócsoport vezetőségének tagjai: N. Császi Ildikó egyetemi docens, Szabó Ferenc főiskolai tanár, Tóth Beatrix főiskolai docens.

A kutatócsoport 34 tagja hét tudományegyetemen, öt pedagógusképző főiskolán és főiskolai karon, valamint három közoktatási intézményben dolgozik egyetemi, főiskolai oktatóként, vezetőtanárként, szaktanácsadóként vagy gyakornokként.

Tagok	Munkahely
Adamikné Jászó Anna főiskolai tanár	Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Albertné Herbszt Mária főiskolai tanár	Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
Antalné Szabó Ágnes egyetemi docens	Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Bácsi János igazgató, szakmetodikus	Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Gyakorló Általános Iskola
Balogh Judit egyetemi docens	Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Bozsik Gabriella főiskolai tanár	Eszterházy Károly Főiskola
Csákberényiné Tóth Klára főiskolai docens	Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola

Tagok	Munkahely
Fercsik Erzsébet főiskolai tanár	Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Galgóczi Lászlóné szakmetodikus	Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
Gasparicsné Kovács Erzsébet főiskolai tanár	Apor Vilmos Katolikus Főiskola
Gonda Zsuzsa gyakornok, szervezőtitkár	Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Göde Andrea szaktanácsadó	Commitment Köznevelési Kht., Székesfehérvár
Gődény Andrea főiskolai adjunktus	Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar
Győri János vezetőtanár, egyetemi docens	Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar
H. Tóth István egyetemi docens	Károlyi Egyetem, Prága
Kadosa Lászlóné főiskolai adjunktus	Szent István Egyetem Jászberényi Főiskolai Kar
Keszler Borbála egyetemi tanár	Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Koi Balázs főiskolai tanár	Nyíregyházi Főiskola Tanítóképző Intézet
Laczkó Krisztina egyetemi docens	Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
N. Császi Ildikó egyetemi docens	Károli Gáspár Református Egyetem
Nemesné Kis Szilvia főiskolai adjunktus	Kaposvári Egyetem Pedagógiai Főiskolai Kar
Nguyen Thanh Nikolett gyakornok	Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Pethő József főiskolai docens	Nyíregyházi Főiskola
Petró Tímea gyakornok	Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Raátz Judit főiskolai tanár	Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Sályiné Pásztor Judit egyetemi adjunktus	Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Sejtes György igazgatóhelyettes, szakmetodikus	Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
Suhajda Edit pedagógiai szakértő	Erzsébetvárosi Pedagógiai-Szakmai Szolgáltató Intézmény
Szabó Ferenc főiskolai tanár	Nyíregyházi Főiskola
Szabóné Erdélyi Erzsébet ny. főiskolai docens	Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Szilassy Eszter egyetemi tanársegéd	Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Tóth Beatrix főiskolai docens	Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar
Törzsök Édua vezetőtanár	Eötvös Loránd Tudományegyetem Radnóti Miklós Gyakorlóiskola
Zsolnai Józsefné egyetemi docens	Veszprémi Egyetem Bölcsészettudományi Kar

A kutatócsoport tagságát szándékaink szerint a jövőben úgy bővítjük, hogy minden olyan pedagógusképző intézménynek legyen képviselője szakmai közösségünkben, ahol anyanyelv-pedagógiai képzés is folyik.

A kutatócsoport tevékenysége

A kutatócsoport igen széles körű tudományos-szakmai és oktatásszervezői tevékenységet folytat a következő területeken:

- a Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyartanári Tagozata tevékenységének és programjainak szakmai védnöksége;
- anyanyelv-pedagógiai kutatómunka: alapkutatások, empirikus vizsgálatok, alkalmazott jellegű kutatások, projektmunkák, feladatsorok kidolgozása;
- szakmai önképzés, szakmai kapcsolatok építése;
- 2005-től a Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyartanári Tagozata őszi szakmai napjának szervezése;
- 2005-től ötletpályázat meghirdetése a pedagógusok számára;
- pedagógus-továbbképzések szervezése a magyarországi és a határon túli pedagógusok számára;
- országos anyanyelv-tanítási verseny meghirdetése és szakmai védnöksége;
- 2006-ban és 2007-ben ötletposta-szolgálat a Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyartanári Tagozatának tagjai számára;
- 2008-tól az *Anyanyelv-pedagógia* című folyóirat szerkesztése, gondozása (www.anyanyelv-pedagogia.hu);
- a Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyartanári Tagozata szakmai honlapjának folyamatos fejlesztése (<http://magyartanar.mnyt.hu>).

Szakmai tevékenységünket, kutatási témáinkat a társadalmi-oktatási-nevelési környezet változásaihoz igazodva folyamatosan bővítjük (Antalné 2003b).

A kutatócsoport mint szakmai háttér

A Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport kezdeményezte 2004 őszén a Magyartanári Tagozat megalakítását a Magyar Nyelvtudományi Társaság keretében. A tagozat megalakulását a Magyar Nyelvtudományi Társaság választmányi ülése egyhangúlag jóváhagyta, és elnökének Antalné Szabó Ágnes, titkárának Raáts Juditot választotta meg. A tagozat vezetőségi tagjai: Bozsik Gabriella, Koi Balázs; szervezőtitkára: Kenyő Ildikó. A Magyartanári Tagozat legfőbb célja az anyanyelvtanítás ügyének szakmai képviselete, szakmai segítségnyújtás az anyanyelvet, valamint bármely más tantárgyat magyar nyelven tanító kollégáknak.

Kutatásainkról

A kutatócsoport az elmúlt esztendőkből az anyanyelvi nevelés különböző területeivel foglalkozott. Ezekkel a témákkal kapcsolatban elméleti kutatásokat végzett, továbbá feladatsorokat fejlesztett ki. Kutatásaink eredményét részben az őszi szakmai nap előadásain mutatjuk be a pedagógusoknak, részben közzétesszük a Magyartanári Tagozat honlapján, illetve számos egyéb fórumon publikáljuk őket.

Főbb kutatási témáink 2002 óta:

- az anyanyelvi nevelés módszerei és munkaformái;
- a kooperatív technikák alkalmazása az anyanyelvi nevelésben;
- a szóbeli kommunikáció fejlesztése;
- a szövegértés fejlesztésének elmélete és gyakorlata;

- a funkcionális szemléletű grammatikatanítás;
- a fogalmazástanítás szemléletformái és gyakorlattípusai;
- az érvelés tanítása.

A 2004–2005-ös tanévben a Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport néhány tagja – nyolc hazai felsőoktatási intézmény oktatói – elméleti kutatásokat és kérdőíves vizsgálatokat végzett a grammatikatanítással, valamint a szövegértő olvasással kapcsolatban egy pályázat keretében. A pályázati programban a kutatócsoport tagjai az alapkutatáshoz és az anyanyelv-pedagógiai kutatáshoz kapcsolódóan tanulmányokat, elemzéseket, összefoglalókat készítettek, valamint feladatsorokat dolgoztak ki.

A pályázati program keretében a következő tanulmányok készültek:

Tolcsvai Nagy Gábor: Funkcionális nyelvtan: elmélet és gyakorlat

Keszler Borbála: A funkcionális szemléletű grammatikatanítás

Kugler Nóra: Az igemód funkcionális nyelvészeti megközelítése

Antalné Szabó Ágnes: Utak és tévutak az anyanyelvtanításban – a pedagógusok által kitöltött kérdőívek, valamint az óralátogatások, óraelemzések tükrében

Tóth Beatrix: A szövegértés fejlesztésének elmélete és gyakorlata

Tóth Beatrix: Helyzetkép a szövegértés fejlesztésének hazai gyakorlatáról – a pedagógusok által kitöltött kérdőívek tükrében

Szabó G. Ferenc: Helyzetkép grammatikatanításunk jelen állásáról – a pedagógusok által kitöltött kérdőívek tükrében

Sejtes Györgyi: A szövegértési és a grammatikai feladatsorok iskolai kipróbálásának tapasztalatai – a pedagógusok által kitöltött kérdőívek alapján

A fent megnevezett munkákat a pedagógusok széles tábora ismerte meg a Magyar Nyelvtudományi Társaság 2005. évi őszi szakmai napján. A kutatási programban – az alapkutatásokra építve és azokhoz kapcsolódva – a kutatócsoport tagjai szövegértési és funkcionális grammatikai feladatsorokat dolgoztak ki különböző életkorú gyermekek számára. Ezek letölthetők a Magyar tanári Tagozat honlapjáról (<http://magyartanar.mnyt.hu>).

A kutatás során a következő gyakorlatsorok készültek:

Tóth Beatrix: Szövegértési gyakorlatok az 1–4. évfolyam számára

Sejtes Györgyi – Bácsi János: Szövegértési gyakorlatok az 5–8. évfolyam számára

N. Császi Ildikó: Szövegértési gyakorlatok a 9–12. évfolyam számára

Galgóczi Lászlóné: Funkcionális grammatikai gyakorlatok az 1–4. évfolyam számára

Szabó G. Ferenc: Funkcionális grammatikai gyakorlatok az 5–8. évfolyam számára

Kugler Nóra: Funkcionális grammatikai gyakorlatok a 9–12. évfolyam számára

Országsszerte 66 tanító és magyartanár vállalkozott arra, hogy a gyakorlatsorokat részben vagy egészben 104 osztályban kipróbálja, az iskolai próbák tapasztalatait pedig a beérkezett kérdőívek alapján Sejtes Györgyi foglalta össze.

Az alapkutatást kiegészítő anyanyelv-pedagógiai felmérést részben kérdőíves vizsgálatokra építettük. A kérdőívek a pedagógusoknak az anyanyelvi nevelés egészével kapcsolatos elvárásait, hagyományait, attitűdjét vizsgálták. A vizsgálat eredményeiről Antalné Szabó Ágnes számolt be az MTA Magyar Nyelvészeti Szakbizottságának az ülésén, valamint a Magyar Nyelvtudományi Társaság felolvasóülésén (Antalné 2007). Két másik kérdőíves vizsgálat a szövegértés fejlesztésével és a grammatikatanítással foglalkozott. A szövegértés tanításával kapcsolatos kérdőíves vizsgálat eredményét Tóth Beatrix foglalta össze, a grammatikatanítással kapcsolatos kérdőíves vizsgálat eredményeit pedig Szabó G. Ferenc elemezte.

A pályázati program keretében a kutatócsoport tagjai, valamint az erre felkészített vezetőtanárok és magyar szakos hallgatók országszerte anyanyelvi órákat látogattak különböző évfolyamokon és különböző iskolatípusokban. Az óralátogatások szervezését kutatócsoportunk folytatja, és az eredményeket folyamatosan értékeli.

Szakmai önképzés, szakmai kapcsolatok

A kutatócsoport szakmai találkozóira rendszeresen hívunk előadókat, valamint tagjaink közül is többen vállalkoznak szakmai előadásra. A számos vitafórumon, műhelybeszélgetésen kívül az alábbi szakmai előadások hangoztak el 2002 óta:

2002

Benkes Zsuzsa: Az óravázlat és az óraelemzés kérdései
Szikszainé Nagy Irma: A szövegértő olvasásról – egy tanulmány kapcsán

2003

Tóth Etelka: Az anyanyelvi oktatóprogramokról
Tóth Beatrix: Az aktív, interaktív és reflektív tanulás módszerei (az RWCT = Reading and Writing for Critical Thinking tanítási módszerei)
Nahalka István: A konstruktivista pedagógia alapjai
Fercsik Erzsébet – Raácz Judit: A kommunikációs nevelés területei

2004

Kugler Nóra: A funkcionális grammatikáról
Kiss Gábor: A szótárhasználat az anyanyelvi nevelés szolgálatában
Pléh Csaba: A kognitív pszichológia alapjai

2005

Tolcsvai Nagy Gábor: A kognitív nyelvészet alapjai
Keszler Borbála: A grammatikai kutatások legújabb eredményei

2006

Czike Bernadett: A kooperatív tanulás
Suhajda Edit – Erdélyi Erzsébet: A tanításművészet – a kreatív írás lehetőségei

2007

Golnhofer Erzsébet: A pedagógiai-didaktikai kutatások újabb eredményei
Gonda Zsuzsa: Az interaktív tábla használata az anyanyelvi órán

2008

Kaposi László: A drámapedagógia elmélete és gyakorlata
Bartha Csilla: Cigány nyelvek és közösségek, nyelvi hátrány és iskola
Nemesné Kis Szilvia: A cigány/roma tanulók anyanyelvi nevelése
Antalné Szabó Ágnes – Raácz Judit: Az aktív és interaktív tanulást szolgáló módszerek alkalmazása a szakmódszertani képzésben

A csoporttalálkozókon az évek során több tankönyvkiadó munkatársainak biztosítottunk lehetőséget arra, hogy legújabb anyanyelvi nevelési kiadványaikat bemutassák, valamint csoportosan látogatást tettünk a Nemzeti Tankönyvkiadóban és a Fővárosi Oktatástechnológiai Központban.

Előadások az őszi szakmai napokon

A kutatócsoport tagjai szervezik a Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyar tanári Tagozatának őszi szakmai napját, ezeken hagyományosan egy központi témához kapcsolódva plenáris és szekció-előadások hangzanak el. 2005 és 2008 között összesen 46 előadás volt, ebből 41-et a kutatócsoport tagjai tartottak.

2005

A szövegértés fejlesztése és a grammatika tanítása

Plenáris előadások

Kiss Jenő: A Magyar Nyelvtudományi Társaság múltja, jelene és jövője

Antalné Szabó Ágnes: Utak és tévutak az anyanyelvtanításban

Keszler Borbála: A funkcionális szemléletű grammatikatanítás

Tóth Beatrix: A szövegértés fejlesztésének elmélete és gyakorlata

Szekciófoglalkozások

1–4. évfolyam:

Galgóczy Lászlóné: Grammatikai gyakorlatok

Tóth Beatrix: Szövegértési gyakorlatok

5–8. évfolyam:

Szabó Ferenc: Grammatikai gyakorlatok

Bácsi János – Sejtes Györgyi: Szövegértési gyakorlatok

9–12. évfolyam:

Kugler Nóra: Grammatikai gyakorlatok

Császi Ildikó: Szövegértési gyakorlatok

A nagyszámú résztvevő miatt 2006 óta az őszi szakmai napon csak szekció-előadásokat tartunk.

2006

A fogalmazás tanítása

1–4. osztály:

Tóth Beatrix: Fogalmazástanítás másképpen

Csákberényi-Nagy Miklósné: A fogalmazás mint szöveg

Gasparicsné Kovács Erzsébet: A motiváció a fogalmazástanításban

Nemesné Kis Szilvia: Fogalmazástanítás kooperatív technikákkal

5–8. évfolyam:

Fercsik Erzsébet: Szövegalkotás lépésről lépésre

H. Tóth István: Írnak-e még műelemzést esemesező diákjaink?

Erdélyi Erzsébet – Suhajda Edit: A fabuláról másképpen. Tanításművészet: a kreatív írás lehetőségei

Bozsik Gabriella: A szókincsbővítés módszerei

9–12. évfolyam:

Antalné Szabó Ágnes: A fogalmazástanítás módszerei és szemléletformái

Raácz Judit: A kreatív írás gyakorlatai

N. Császi Ildikó: Az érvelő fogalmazás tanítása

Törzsök Édua: „Az írás kertjei” – szövegalkotás a középiskolában

2007

A helyesírás tanítása

1–4. évfolyam:

Adamikné Jászó Anna: Helyesírás és olvasástechnika

Raácz Judit: Helyesírás-tanítás kooperatív technikákkal

Csákberényi Nagy Miklósné: Helyesírási gyakorlatok az interaktív táblán

Koi Balázs: Helyesírásunk gondjai

5–8. évfolyam:

Antalné Szabó Ágnes: A helyesírás-tanítás pedagógiája

H. Tóth István: Helyesírás és nyelvtan

Bozsik Gabriella: A tulajdonnévírás tanítása

Tóth Etelka: Helyesírás és számítógép

9–12. évfolyam:

Keszler Borbála: Az írásjelhasználat és...

Laczko Krisztina: Helyesírás és grammatika

Fercsik Erzsébet: Helyesírás és tipográfia

Prószyński Gábor: Igényesség, helyesírás, számítógép

2008

A szóbeli kommunikáció fejlesztése

1–4. évfolyam:

Albertné Herbszt Mária: A tantermi kommunikáció

Nemesné Kis Szilvia: Kommunikációs különbségek az integrált osztályközösségekben

Csákyberényi-Nagy Miklósné: Az érveléstechnika tanítása az alsó tagozaton

Láng Rita: A kommunikációs kompetencia fejlesztése drámajátékkal

5–8. évfolyam:

Zsolnai Józsefné: Az elhangzó beszéd produktív és akusztikus vonatkozásai

Rácz Judit: A kommunikációs kompetencia fejlesztése a nem szakrendszerű oktatásban

Bácsi János: A szóbeli kommunikáció sikertényezői

Sejtes Györgyi: A szóbeli szövegértés tanításának technikái

9–12. évfolyam:

Adamikné Jászó Anna: Szóval élni és visszaélni

Antalné Szabó Ágnes: Az érvelés tanításának pedagógiája

N. Császai Ildikó: A szóbeli kommunikáció fejlesztése kooperatív technikákkal

Eck Júlia: A szóbeli kommunikáció fejlesztése drámajátékkal

A szakmai programhoz hagyományosan fogadás, tankönyvvásár és az utóbbi években fórum, interaktív táblás bemutató is kapcsolódik. Az őszi szakmai napon 2005 óta több mint 1200 pedagógus vett részt.

Pedagógusoknak szóló ötletpályázat meghirdetése és értékelése

A kutatócsoport tagjai fogalmazzák meg évről évre a Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyar Tanítási Tagozata ötletpályázatának kiírását, és a tagok értékelik a beérkezett pályázatokat. Az ötletpályázatra a kiírás szerint olyan eredeti, saját ötleten alapuló tanítási anyagokat (módszerleírásokat, gyakorlatsorokat stb.) lehet beküldeni, amelyek az anyanyelvtanítás tartalmi és módszerbeli megújulását szolgálják. Az eddig négy alkalommal meghirdetett ötletpályázaton összesen 92 pedagógus és pedagógusjelölt vett részt 106 pályázattal. Az ötletpályázat eredményét rendszeresen közzéteszük a Magyar Tanítási Tagozat honlapján (<http://magyartanar.mnyt.hu>).

Pedagógus-továbbképzések szervezése a magyarországi és a határon túli pedagógusok számára

A kutatócsoport tagjai országszerte tartanak szakmai előadásokat, tanártovábbképzéseket magyarországi tanítók és magyar szakos tanárok számára. A Magyar Nyelvtudományi Társaság 2004 és 2008 között négy alkalommal szervezett Budapesten a nyári szünetben harmincórás, egyhetes tanártovábbképzést a határon túli magyar anyanyelvű pedagógusok számára *Anyanyelvi nevelés a 21. században* címmel.

2004. Harmincórás továbbképzés a vajdasági, az erdélyi, a kárpátaljai és a felvidéki magyar szakos tanárok számára

2006. Harmincórás továbbképzés a vajdasági, az erdélyi, a kárpátaljai és a felvidéki magyar szakos tanárok számára

2006. Harmincórás továbbképzés a szlovéniai kétnyelvű oktatási intézmények pedagógusai – óvónők, tanítók és magyartanárok – számára

2008. Harmincórás továbbképzés a szlovéniai kétnyelvű oktatási intézmények pedagógusai – óvónők, tanítók és magyartanárok – számára

A határon túli pedagógusoknak tartott továbbképzéseken az előadásokat és a gyakorlati foglalkozásokat részben az ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetének az oktatói, részben a Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport 12 tagja tartotta, nagy sikerrel.

Az országos anyanyelv-tanítási verseny szakmai védnöksége

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Mai Magyar Nyelvi Tanszéke 2000-ben, megalakulásának 30. évfordulója alkalmából országos anyanyelv-tanítási versenyt szervezett a tanárképző főiskolák és a tudományegyetemek magyar szakos hallgatói számára. A Szemere Gyula kutatócsoport alapító tagjai azok a kollégák voltak, akik felkészítő tanárként és zsűritagként részt vettek az első és a második országos anyanyelv-tanítási versenyen. Megalakulása után, 2002-től a Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport lett a szakmai védnöke az országos anyanyelv-tanítási versenynek, közösen határozzuk meg az adott évben meghirdetett verseny témáját (Antalné 2003a).

A kétnapos tanítási verseny vándorverseny, így hagyományosan évről évre más-más helyszínen, különböző felsőoktatási intézmények szervezik. Az országos anyanyelv-tanítási verseny szervezői, helyszínei és témakörei az alábbiak voltak 2000 és 2008 között:

Időpont	A szervező intézmény	Helyszín	A verseny témaköre
2000–2001	Eötvös Loránd Tudományegyetem	Budapest	Az írásbeli szövegtípusok tanítása
2001–2002	Debreceni Egyetem	Debrecen	A szövegtani ismeretek tanítása
2002–2003	Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola	Szombathely	A kommunikáció tanítása
2003–2004	Nyíregyházi Főiskola	Nyíregyháza	A grammatika tanítása
2004–2005	Károli Gáspár Református Egyetem	Budapest	A szövegértés fejlesztése
2005–2006	Szegedi Tudományegyetem	Szeged	A fogalmazás tanítása
2006–2007	Eszterházy Károli Főiskola	Eger	A helyesírás tanítása
2007–2008	Veszprémi Egyetem	Pápa	Az érvelés fejlesztése

Az új oktatási technológiák és a korszerű tanítási módszerek alkalmazása már a versenytanításokon is megjelent, az utóbbi években a hallgatók többsége a kooperatív tanulás technikáit alkalmazta, és több versenyző interaktív táblát is használt. Az értékelés során leginkább az óra eredményessége, a hallgató tanítási képessége a meghatározó, továbbá a hallgatók szakmai felkészültsége, az óra logikus felépítése. Diákként és oktatóként egyaránt sokat tanulunk a tanítási versenyek tapasztalataiból.

Ötletposta-szolgálat a Magyaritanári Tagozat tagjai számára

A Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyaritanári Tagozata 2006-ban indította el ötletposta-szolgálatát a Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport tagjainak szakmai támogatásával és aktív közreműködésével. 2006-ban és 2007-ben olyan ötletcsomagokat küldtünk a Magyaritanári Tagozat tagjai számára, amelyek az anyanyelvi nevelésben alkalmazható tanítási ötleteket, módszereket és gyakorlatokat tartalmaztak. Az ötletposta-szolgálat az *Anyanyelv-pedagógia* című elektronikus folyóirat megjelenésekor szűnt meg. A 2007-ig összeállított ötletcsomagok letölthetők a Magyaritanári Tagozat honlapjáról (<http://magyartanar.mnyt.hu>).

Az *Anyanyelv-pedagógia* című folyóirat megjelenése

A Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyaritanári Tagozatának legújabb „büszkesége” az a folyóirat, amelyben ez az írás is megjelenik. A szerkesztőbizottság tagjainak többsége a kutatócsoport tagja. A folyóiratot a Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyaritanári Tagozata gondozza és adja ki évi négy alkalommal. Szakmai védnöke a kutatócsoporton kívül az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán megalakult Szakmódszertani Központ is.

Hogyan tovább?

A kutatócsoport a jövőben is folytatni kívánja egyrészt oktatásszervező tevékenységét, másrészt az anyanyelv-pedagógiai kutatásokat. A 2008–2009-es tanévben kiemelt kutatási témáink: a szövegértés fejlesztése, az információs-kommunikációs technológiák alkalmazása az iskolai nevelésben, a pedagógusok IKT-kompetenciájának a fejlesztése, az anyanyelvtanítást szolgáló interaktív táblás tananyagok kidolgozása. Folytatjuk az aktív, interaktív és reflektív tanulást szolgáló módszerek, eljárások kutatását. Kooperatív tanulásra épülő papíralapú, valamint interaktív táblán alkalmazható szövegértési feladatsorokat dolgozunk ki a szakiskolai képzés, valamint a pedagógusképzés számára. A kutatócsoport legújabb kutatási témája az integrált nevelés lehetőségeinek vizsgálata, az anyanyelvi neveléssel való kapcsolatának elemzése.

A Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport tudományos és gyakorlati tevékenysége hatodik éve változatlanul ugyanazt a célt szolgálja: a magyar nyelven tanító pedagógusoknak, az anyanyelvi nevelésnek, a pedagógusképzésnek a szakmai segítségét, az elméleti és a gyakorlati kutatások közötti összhang megvalósítását. Az anyanyelv-pedagógia művelőiként közösen próbálunk tenni azért, hogy az anyanyelvi nevelés mind tartalmában, mind módszereiben és szervezeti kereteiben a társadalmi igényeknek megfeleljen. A múlt értékes örökségeit megtartva és továbbfejlesztve folyamatosan újabb és újabb szakmai célokat fogalmazunk, magunkénak vallva Szemere Gyula gondolatát: „A múlt és a jövő így harmóniában formálhatja a jelent” (Szemere 1971).

Irodalom

- Antalné Szabó Ágnes 2003a. A szavak súlya. Értékteremtés és értékmegőrzés az anyanyelvi versenyeken. *Magyar Nyelvőr* 3: 350–355.
- Antalné Szabó Ágnes 2003b. Az anyanyelvi nevelés új stratégiái. *Magyar Nyelvőr* 4: 407–427.
- Antalné Szabó Ágnes 2007. Utak és tévutak az anyanyelvtanításban – egy kérdőíves vizsgálat tükrében. In: Benő Attila – Fazakas Emese – Szilágyi N. Sándor (szerk.) *Nyelvek és nyelvváltozatok*. Anyanyelvápolók Szövetsége. Kolozsvár. 19–32.
- Óhidy Andrea 2006. Az élethosszig tartó tanulás és az iskola. *Új Pedagógiai Szemle* 9.
- OM 2005 = *A pedagógusszakma megújításának kihívásai*. Oktatási Minisztérium. Budapest.

Szemere Gyula 1971. *A magyar nyelvtan tanítása*. Tankönyvkiadó. Budapest.

A cikk bővebb változata *Az anyanyelv-pedagógia szolgálatában* címmel az *Új utak az anyanyelvi nevelésben és a pedagógusképzésben* című, 2008. február 9-én, az ELTE Tanító- és Óvóképző Karán tartott konferencia kötetében jelenik meg 2008-ban. (In: Benczik Vilmos 2008. [szerk.] *Új utak az anyanyelvi nevelésben és a pedagógusképzésben*. Trezor Kiadó. Budapest. 15–37.)

Antalné Szabó, Ágnes: The Szemere Gyula First Language Pedagogy Research Group: Six years in the service of teacher training and mother tongue education

Az írás szerzőjéről

Antalné Szabó Ágnes

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, Magyarország

a.szabo.agnes[kukac]btk.elte.hu

<https://orcid.org/0000-0001-6971-4819>